ھەۋەس قىلسا بولىدۇ قارا چاپلاشنى قوبۇل قىلمايمىز

(بېشى 1 - بەتتە)

بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى، 5G تورى قاتارلىق قارالمىلار توغرىسىدا جۇڭگوغا ھۇجۇم قىلىدىغان گەپ - سۆزلەرنى ئېلان قىلىپ، بۇ ساھەلەردە «جۇڭگو تەھدىتى» مەۋجۇت، دېدى. داۋىدسون يەنە، جۇڭگو ھۆكۈمىتى شىنجاڭ ئۇيغۇرلىرىغا ئازاب ئېلىپ كەلدى، دېدى. 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنى، ئامېرىكىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسىمۇ بايانات ئېلان قىلىپ، جۇڭگوغا شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر كىشىلىك ھوقۇق ئەھۋالىنى ياخشىلاشنى مۇراجىئەت قىلدى. سىز بۇنىڭغا قانداق ئىنكاس قايتۇرىسىز؟

«ئامېرىكا تەرەپتىكى ئالاقىدار زاتلارنىڭ گەپ - سۆزلىرى بىزگە ئامېرىكىنىڭ ھازىرقى دۇنيادىكى دەرىجىدىن تاشقىرى چوڭ دۆلەت بولۇپلا قالماي، يەنە دەرىجىدىن تاشقىرى يالغان - ياۋىداق گەپ - سۆزلەرنى توقۇغۇچى ۋە تارقاتقۇچى ئىكەنلىكىدەك مۇشۇنداق بىر پاكىتنى يەنە بىر قېتىم ئەسكەرتتى» دېدى خۇا چۈنيىڭ.

ئۇ مۇنداق دېدى: ئامېرىكا تەرەپتىكى بىر قىسىم كىشىلەر جۇڭگو شىنجاڭ ئۇيغۇرلىرىغا ئادەتتىن تاشقىرى كۆڭۈل بۆلىدىغانلىقىنى ئىپادىلىدى، لېكىن ئۇلار ئامېرىكىنىڭ مۇشۇ دۇنيادىكى مۇسۇلمانلار توپىغا قارىتا «مۇسۇلمانلارنى چەكلەش بۇيرۇقى» ئېلان قىلغان بىردىنبىر دۆلەت ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇپ قالغاندەك قىلىدۇ؛ يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئامېرىكا تېررورلۇققا قارشى تۇرۇشنى باھانە قىلىپ، ئىراق، سۈرىيە، لىۋىيە، ئافغانىستان قاتارلىق دۆلەتلەردە ئۇرۇش قالايمىقانچىلىقى قوزغاپ، نەچچە مىليون بىگۇناھ ئاممىنىڭ تالاپەتكە ئۇچرىشىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى، بالا - قازاغا ئۇچرىغان بۇ دۆلەتلەرنىڭ ھەممىسى مۇسۇلمان دۆلەتلىرى.

خۇا چۈنيىڭ مۇنداق دېدى: ئامېرىكا تەرەپنىڭ ئۆزىنىڭ تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە ئاساسلانغاندا، ئامېرىكىدىكى 75% قۇرامىغا يەتكەن مۇسۇلمان ئامېرىكا جەمئىيىتىدە كۆپلەپ مۇسۇلمانلارنى كەمسىتىش مەۋجۇت دەپ بىلدۈرگەن، 69% ئادەتتىكى ئاممىمۇ ئوخشاش كۆز قاراشتا بولغان. ئامېرىكىدىكى 50% مۇسۇلمان: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئامېرىكىدا بىر مۇسۇلمان بولماق تېخىمۇ قىيىنلىشىپ كەتتى، دەپ قاراشتى. مۇسۇلمانلار ئىزچىل ئامېرىكىدىكى ئەڭ كەمسىتىشكە ئۇچرايدىغان توپ بولۇپ كەلدى. ئامېرىكا ئىسلام مۇناسىۋەتى كومىتېتىنىڭ 2018 - يىلى 4 - ئايدا ئېلان قىلغان دوكلاتىغا ئاساسلانغاندا، 2016 - يىلدىن بۇيان، ئامېرىكىدىكى مۇسۇلمانلارغا قارشى تەشكىلاتلارنىڭ سانى تېزلىكتە ئىككى ھەسسە كۆپەيگەن. 2017 - يىلى ئامېرىكىدىكى مۇسۇلمانلارغا قارشى ۋەقەلەردە، ئۈچتىن بىر قىسمىدىن كۆپرەكى قوشما ئىشتات ھۆكۈمىتى ئاپپاراتىنىڭ قۇترىتىشىغا ئۇچرىغان. 2018 - يىلى ئامېرىكا ئوتتۇرا مەزگىللىك سايلامدا، ئۈچتىن بىر قىسمىدىن ئاشىدىغان نامزات مۇسۇلمانلار ئەسلىدىنلا زوراۋان ياكى تەھدىت شەكىللەندۈرۈشكە يېقىنلىشىپ قالدى، دېيىشكەن، ئۈچتىن بىر قىسمىغا يېقىن نامزات مۇسۇلمانلارنىڭ ئاساسىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى تارتىۋېلىشنى مۇراجىئەت قىلغان ياكى ئىسلام دىنى دىن ئەمەس دەپ جار سالغان. بۇنىڭدىن كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ ئامېرىكىنىڭ مۇسۇلمانلار سىياسىتى، جۈملىدىن ئامېرىكا دۆلىتى ئىچىدىكى مۇسۇلمانلارنىڭ كىشىلىك ھوقۇق ئەھۋالىغا كۆڭۈل بۆلۈشكە ۋە ئۇنىڭدىن ئەنسىرەشكە تولۇق ئاساسى بار.

«ئۇيغۇر مىللىتى جۇڭگودىن ئىبارەت 56 مىللەتلىك چوڭ ئائىلىنىڭ بىر ئەزاسى، ئۇيغۇر خەلقى جۇڭگودىكى باشقا 55 مىللەت خەلقى بىلەن ئانارنىڭ دانىسىدەك زىچ ئىتتىپاقلىشىپ، بارغانسېرى ياخشى تۇرمۇش كەچۈرۈۋاتىدۇ، جۇڭگونىڭ ئاساسىي قانۇنىدا بېرىلگەن تولۇق ھوقۇق - مەنپەئەت ۋە ئەركىنلىكتىن تولۇق بەھرىمەن بولۇۋاتىدۇ. جۇڭگونىڭ دۇنيادىكى كەڭ مۇسۇلمان دۆلەتلىرى بىلەنمۇ قويۇق دوستانە مۇناسىۋىتى بار. بۇلارغا قارىتا، ئامېرىكا تەرەپنىڭ ھەۋەس قىلىشىنى چۈشىنىشكە بولىدۇ، لېكىن ئامېرىكا تەرەپ ئىغۋا تارقاتسا، قارا چاپلىسا، بوھتان چاپلىسا، بۇنى قوبۇل قىلىشقا بولمايدۇ» دېدى خۇا چۈنيىڭ.

ئاپتونوم رايونىمىزدا يېزا ئىگىلىكىدىن يەنە مول ھوسۇل ئېلىندى

(بېشى 1 - بەتتە)

سورت قۇرۇلمىسىنى ئۈزلۈكسىز ئەلالاشتۇرۇپ، ئاشلىق ھوسۇلىنى ئاشۇرۇش ئاساسىنى مۇستەھكەملىگەن. بۇ يىل پۈتۈن ئاپتونوم رايون بويىچە بۇغدايىنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 386.2 كىلوگرام بولۇپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن 3.1 كىلوگرام ئاشقان، سۈپەتلىك بۇغدايىنىڭ قىممىتى تەدرىجىي ھالدا بازاردا ئېتىراپ قىلىنغان، ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىش ئۇنىۋېرسال ئۈنۈمى مۇقىم ئۆسكەن.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پاختا كەسپىنىڭ پۈتۈن مەملىكەتتىكى ئەۋزەل ئورنى يەنىمۇ مۇستەھكەملەندى. بۇ يىل، پۈتۈن ئاپتونوم رايون كېۋەز سورتىنىڭ سانىنى پەيدىنپەي تەڭشەپ ئازايتىپ، پۈتۈن ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە «بىر ئاساس، ئىككى قوشۇمچە» تېرىش ئەندىزىسىنى كېڭەيتتى، ئاساسلىق تېرىلغان سورت كېۋەز تېرىقچىلىق ئومۇمىي كۆلىمىنىڭ 73%تىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى، پاختا سۈپىتىنىڭ بىردەكلىكى مۇقىم ئۆستى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئاساسلىق پاختا ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرى كېۋەزنى تېمىتىپ سۇغىرىش، سۇ بىلەن ئوغۇتنى بىر گەۋدىلەشتۈرۈش، ماشىنىدا يىغىۋېلىش - تېرىش ئەندىزىسىنى پائال كېڭەيتىپ، پاختا ئىشلەپچىقىرىشتا تەننەرخنى تېجەپ، ئۈنۈمنى ئاشۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. يېزا ئىگىلىكى، يېزا تارماقلىرىنىڭ ئىستاتىستىكىسىغا ئاساسلانغاندا، بۇ يىل پۈتۈن ئاپتونوم رايوندا كېۋەز تېرىش كۆلىمىنىڭ 39 مىليون 193 مىڭ موغا يېتىشى مۆلچەرلىنىپ، بۇلتۇرقىغا قارىغاندا ئېشىش ھالىتى بارلىققا كەلگەن، پاختا ئىشلەپچىقىرىشتا كۆلەملەشكەن تېرىش نىسبىتى ئېشىش، تېرىش تەننەرخى تۆۋەنلەش، تۈجۈپىلىشىش سەۋىيەسى ئۆسۈشتەك تەرەققىيات ھالىتى شەكىللەنگەن.

شوخلا پىششىقلاش، لازا پىششىقلاش، جۇڭگىي تېبابىتى دورا ماتېرىياللىرى قاتارلىقلارنى ئاساس قىلغان رايون خاس يېزا ئىگىلىكى يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتىدىكى يېڭى يارقىن نۇقتىغا ئايلاندى. ئىستاتىستىكىغا ئاساسلانغاندا، بۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خاس زىرائەت تېرىش ئومۇمىي كۆلىمى تەخمىنەن 10 مىليون 648 مىڭ 500 مو بولۇپ، ئالدىنقى يىلدىكىگە قارىغاندا 698 مىڭ 500 مو كۆپەيگەن، بىر قىسىم جايلارنىڭ يەرلىك ئالاھىدە مەھسۇلاتلىرى ۋە كىچىك سورتلىرى پەيدىنپەي دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشقا تۈرتكە بولىدىغان چوڭ كەسىپكە ئايلانغان. شۇنىڭ بىلەن بىللە، پۈتۈن ئاپتونوم رايوندا ئەسلىھەلىك يېزا ئىگىلىكىمۇ مۇقىم تەرەققىي قىلغان، ئىشلەپچىقىرىش ئۇنىۋېرسال ئۈنۈم - سەۋىيەسى ئۈزلۈكسىز ئۆسكەن. بۇ يىل، پۈتۈن ئاپتونوم رايوننىڭ ئەسلىھەلىك يېزا ئىگىلىكى ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى 602 مىڭ 200 موغا يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە ئەگمە لاپاس 350 مىڭ 400 مو. پۈتۈن ئاپتونوم رايون ئېغىر نامرات ناھىيەلەردىكى ئالتە ناھىيە دەرىجىلىك مايسا يېتىشتۈرۈش مەركىزىنى نۇقتىلىق مۇكەممەللەشتۈرۈپ، يۈرۈشلەشتۈرۈپ، «كۆزنى كېچىكتۈرۈش» ۋە «ئەتىيازنى ئالدىغا سۈرۈش» ئىشلەپچىقىرىش ئەگمە لاپىسىدىن 3940نى قۇرۇپ، كۈن نۇرى پارنىكىدىن 760نى يېڭىدىن ئۆزگەرتىپ قۇرۇپ، جەنۇبىي شىنجاڭ يېزا رايونلىرىنىڭ ھويلا - ئاران ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇپ، نامرات ئاممىنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇپ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىغا كۈچ قوشتى.

(بېشى 1 - بەتتە)

ئاقسۇدىن ئىبارەت ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستقا ئايرىم - ئايرىم ئۇدۇللاشتۇرۇپ، «چوڭ كارخانا» بىلەن «كەنت باشقۇرغان زاۋۇت»نى تەڭ قۇرۇش، «ئىقتىسادىي ئەھمىيەتلىك گەۋدىنى گۈللەندۈرۈش» بىلەن «كاپىتال تىجارىتىنى قانات يايدۇرۇش»نى تەڭ ئىلگىرى سۈرۈش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، كارخانا ۋە تۈرلەرنى دەل جايىدا ئورۇنلاشتۇرۇپ، نامراتلارنى يۆلەش كەسپىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى كۆلەملىك، تۈجۈپىلىك ئىلگىرى سۈردى.

5 - ئايدا، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى (گۇرۇھ) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى كېباڭ مانگان سانائىتى بىلەن ئىستراتېگىيەلىك قايتا تەشكىللەشنى ئىشقا ئاشۇردى، رەڭلىك مېتال گۇرۇھى 65% پايغا ئىگە بولدى. كېباڭ مانگان سانائىتىنىڭ پېيىنى كونترول قىلغاندىن كېيىن، رەڭلىك مېتال گۇرۇھى قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىغا 2 مىليون يۈەن نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش مەبلىغى ئىئانە قىلدى؛ شۇ جايدىكى 323 ئادەمنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىپ، «بىر ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشسا پۈتۈن ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلىدۇ» نىشانىنى ئىشقا ئاشۇردى.

9 - ئايدا، رەڭلىك مېتال گۇرۇھى 2 مىليارد 800 مىليون يۈەن خېرىدارلىق باھا بىلەن ئاقتۇ ناھىيەسىدىكى مۇخۇ مانگان كېنى، خوتەن ناھىيەسىدىكى داخۇڭلىيۇتەن لىتىي - بېرىللىي كۆپ مېتال كېنى تۈرىنىڭ كان تەكشۈرۈش ھوقۇقىغا ئېرىشتى. بۇ ھەرىكەت رەڭلىك مېتال گۇرۇھىنىڭ پۈتۈن مەملىكەت بويىچە مۇھىم مانگان بايلىقى كەسىپ زەنجىرى بازىسى ھەم پۈتۈن مەملىكەت بويىچە مۇھىم ئاز ئۇچرايدىغان مېتال يېشىل كەسىپ بازىسى بەرپا قىلىشقا ئاساس سېلىپلا قالماي، شۇنىڭ بىلەن بىللە يەنە كارخانىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش جېڭىگە ئاتلىنىشىغا تېخىمۇ كەڭ زېمىن ھازىرلاپ بەردى.

شىنجاڭ گوجىڭ كەپتەر باقمىچىلىقى چەكلىك شىركىتى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتا گۆش كەپتىرى باقمىچىلىقى بويىچە خەلق تۇرمۇشى قۇرۇلۇشى تۈرىنى يولغا قويۇپ، گۆش كەپتىرىنى زامانىۋى بېقىش، نەسىللىك كەپتەر يېتىشتۈرۈش، كەپتەر بوغۇزلاش سوغۇق زەنجىرى، سۈپەتلىك ماركا ماركېتىڭى، دۆلەتنىڭ تېخنىكا ئۆلچىمى سىستېمىسى بەرپا قىلىش، ئىختىساسلىقلارنى تەربىيەلەش بىر گەۋدە قىلىنغان زامانىۋى باقمىچىلىق كەسپىنى بەرپا قىلىپ، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ نامراتلارنى دەل جايىدا يۆلەشكە كۈچ قوشتى. ئالدىنقى يېرىم يىلدا جەمئىي 270 مىليون يۈەن قۇرۇلۇش مەبلىغى سېلىپ، ئۆلچەملەشكەن گۆش كەپتىرى باقمىچىلىقى بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش بازىسىدىن تۆتنى قۇرۇپ، يەم - خەشەك پىششىقلاش زاۋۇتىدىن بىرنى ۋە كەپتەر بوغۇزلاش، پىششىقلاش زاۋۇتىدىن ئۈچنى قۇرۇپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتىكى نامرات ئائىلىلەردىكى 217 كىشىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى، 1500 نامرات نوپۇسنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىغا تۈرتكە بولدى.

بۇ يىل، شىنجاڭ ئايروپورت گۇرۇھى كېرىيەدە يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان ئايرودرومنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىشقا كۈچ قوشىدىغان نۇقتىلىق تۈر قىلىپ، 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى رەسمىي قۇرۇلۇش باشلىدى، قۇرۇلۇشقا 772 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 2020 - يىلى تاماملاپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلىدىغانلىقى مۆلچەرلەندى. كېرىيە ئايرودرومى قۇرۇلۇپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن كېيىن، خوتەن ۋىلايىتىنىڭ شەرقىدىكى ئۈچ ناھىيەنىڭ قاتناش ئۇل ئەسلىھەلىرى ئاجىز بولۇش، ترانسپورت تورى نوقۇل بولۇش ۋەزىيىتىنى ئۈزۈل - كېسىل ئۆزگەرتىدۇ، بۇ، رايون ساياھەتچىلىكىنى ئېچىش - تەرەققىي قىلدۇرۇشنى تېزلىتىش، كەسىپ تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇش، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش نەتىجىلىرىنى مۇستەھكەملەشتە ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

شىنجاڭ پۇل مۇئامىلە مەبلەغ سېلىش چەكلىك شىركىتى فوندىنىڭ تۈرتكىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، مەركەز كارخانىلىرىنىڭ نامراتلارنى يۆلەش فوندى، شىنجاڭ مېۋىچىلىك گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى بىلەن بىرلىشىپ، مەركەز كارخانىلىرىدىكى نامرات رايونلار(شىنجاڭ)دىكى كەسىپلەرگە مەبلەغ سېلىش فوندىنى ھەمكارلىشىپ تەسىس قىلىپ، جەمئىي 501 مىليون يۈەن مەبلەغ چىقارماقچى بولدى، تۇنجى تۈركۈمدە قوللىغان شىنجاڭ ياڭاق(خوتەن) توپ سېتىش سودا بازىرى، شىنجاڭ چىلان (خوتەن) توپ سېتىش سودا بازىرىنىڭ ھەممىسىدە تىجارەت باشلىنىپ، شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى «ئىككى تور» قۇرۇلۇشىغا پائال مۇلازىمەت قىلىندى.

جۇڭگونىڭ شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش مۇۋەپپەقىيەتلىرىگە خالىغانچە قارا چاپلاشقا ۋە ئۇنى بۇرمىلاشقا بولمايدۇ

(بېشى 1 - بەتتە)

بىرازىلىيە يەر شارىۋى جەنۇب تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى ئالېكساندىر فىگۇئىرېدو مۇنداق قارىدى: ئامېرىكىنىڭ جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشىنى قانۇن قىلىپ تۇرغۇزۇپ ئۇنى ئىچكى قانۇنغا ئايلاندۇرۇشى بەك نامۇۋاپىق بولدى، بۇ، خەلقئارا تەرتىپكە ئوچۇق - ئاشكارا ئىغۋاگەرچىلىك قىلغانلىق. ئامېرىكا ۋەزىيەتنى ئۈزلۈكسىز قالايمىقانلاشتۇرۇپ، سۈنئىي داۋالغۇش پەيدا قىلىپ، جۇڭگو - ئامېرىكا مۇناسىۋىتى ھەتتا دۇنيا ۋەزىيىتىدە ئېنىقسىز ئامىللارنى كۆپەيتتى. جۇڭگو باشتىن - ئاخىر جۇڭگو - ئامېرىكا مۇناسىۋىتىنى يۈكسەك ئەمەلىيەتچىل پوزىتسىيە بىلەن بىر تەرەپ قىلىدۇ، لېكىن ئىگىلىك ھوقۇققا چېتىلىدىغان مەسىلىلەرگە قارىتا، جۇڭگونىڭ كۈچلۈك قايتۇرما زەربە بېرىشكە پۈتۈنلەي ئاساسى بار، شۇنداقلا زەربە بېرىشى زۆرۈر.

مىسىر كومپارتىيەسىنىڭ باش شۇجىسى سالاخ ئادىل گېزىتىمىز مۇخبىرىغا مۇنۇلارنى بىلدۈردى: ئامېرىكىنىڭ جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشىغا ئۆكتەملىك بىلەن ئارىلىشىش ھوقۇقى يوق. ئامېرىكىدىكى سىياسەتۋازلارنىڭ ھەققىي غەرىزى ۋە مۇددىئاسى «شىنجاڭ ئارقىلىق جۇڭگونى توسۇش»قا ئۇرۇنۇش، بۇ رەزىل غەرەزگە تولغان سىياسىي سۇيىقەست ھەرگىز ئەمەلگە ئاشمايدۇ. ئادىل مۇنداق تەكىتلىدى: شىنجاڭ مەسىلىسى ھەرگىزمۇ ئامېرىكا پەش قىلغان ئاتالمىش مىللەت، دىن، كىشىلىك ھوقۇق، ئەركىنلىك مەسىلىسى ئەمەس، سىياسىي مەسىلە تېخىمۇ ئەمەس، بەلكى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش، بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش، ئەسەبىيلىكنى تۈگىتىش، دىنىي ئەسەبىي كۈچلەر ۋە تېررورىزمغا زەربە بېرىش مەسىلىسى.

ئامېرىكا ئالدى بىلەن ئۆزىنىڭ كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسى ئۈستىدە چوڭقۇر ئويلىنىشى كېرەك

تايلاند جېڭدا باشقۇرۇش شۆيۈەنى يۈەنجاڭنىڭ ياردەمچىسى، شىنلو ئاقىللار ئامبىرىنىڭ رەئىسى خۇاڭ فىڭ مۇنداق كۆرسەتتى: ئامېرىكىنىڭ «كىشىلىك ھوقۇق»قا نىسبەتەن ئەسلىدىنلا قوش ئۆلچىمى بار. «11 - سېنتەبىر» ۋەقەسىدىن كېيىن، ئامېرىكا مۇناسىۋەتلىك قانۇنلارنى ماقۇللىدى، بۇنىڭ بىلەن ئامېرىكا چەت ئەللەردە تېررورىزمغا زەربە بېرەلەيدىغان بولدى، قوشۇنلىرىنى ئافغانىستان، ئىراق، سۈرىيەگە ئەۋەتىپ ئۇرۇش قىلالايدىغان بولدى. ئامېرىكىلىقلارنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇشى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش، جۇڭگولۇقلارنىڭ كەسپىي ماھارەت تەلىم - تەربىيەسىنى تەشكىللەپ، ئەسەبىيلىكنى تۈگىتىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشى كىشىلىك ھوقۇققا خىلاپلىق قىلغانلىق بولدى. ئامېرىكا تېررورلۇق تەھدىتىگە ئۇچرىماسلىقى كېرەك، ئەجەبا جۇڭگو ئۇچرىسا بولامدۇ؟ جۇڭگونىڭ ئۆز زېمىنىدا تېررورىزمغا زەربە بېرىشكە يول قويماسلىق بىمەنىلىكتۇر، يولسىزلىقتۇر. كىشىلىك ھوقۇق ئالدى بىلەن ھاياتلىق ھوقۇقى، ياشاش ھوقۇقى، تەرەققىيات ھوقۇقى قاتارلىق ئاساسىي ھوقۇق - مەنپەئەتلەردۇر. بۇ ئاساسلار كەم بولسا، كىشىلىك ھوقۇقتىنمۇ سۆز ئاچقىلى بولمايدۇ. شىنجاڭدا نۇرغۇن مىللەت بار، ھەربىر مىللەت باشقا مىللەتلەرنىڭ ياشاش ھوقۇقىغا ھۆرمەت قىلىشى كېرەك. ئامېرىكىدىكى نۇرغۇن ئاتالمىش ئالىملار، ھەتتا جۇڭگوغىمۇ كېلىپ باقمىغان تۇرۇپ، تەپتارتماي ئاتالمىش شىنجاڭنىڭ كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسى توغرىسىدا لاپ ئۇرۇۋاتىدۇ. «بىز ئوخشاش ئۆلچەم بىلەن تېررورىزمغا ئېنىقلىما بېرىشىمىز كېرەك، ئامېرىكىنىڭمۇ ئوخشاش ئۆلچەم بىلەن ئۆزىگە ۋە باشقا دۆلەتلەرگە مۇئامىلە قىلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز».

ياپونىيە شەھەر ئاھالىلىرى ئۆمىكى «سۇنشەن سۆھبىتىنى داۋاملاشتۇرۇش ۋە راۋاجلاندۇرۇش»نىڭ كېڭەش باشلىقى تېگتىيەن گاۋجىڭ مۇخبىرغا مۇنداق دېدى: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادى سىجىل يۈكسەلدى، خەلق تۇرمۇشى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاندى، جەمئىيەت ئىناق بولۇپ ئىلگىرىلىدى، ھەر مىللەت خەلق خاتىرجەم ياشاۋاتىدۇ، ھالبۇكى ئامېرىكا تەرەپ كىشىلىك ھوقۇقنى قوغداشنى دەستەك قىلىپ، پاكىت ئويدۇرۇپ، ئاق - قارىنى ئاستىن - ئۈستۈن قىلىۋەتتى، ئۇنىڭ مەقسىتى شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش، بۇ ئارقىلىق جۇڭگونىڭ تىنچ تەرەققىي قىلىشىنى توسۇش. ئاتالمىش شىنجاڭغا ئالاقىدار «قانۇن لايىھەسى»دە جۇڭگو تەرەپنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ۋە ئەسەبىيلىكنى تۈگىتىش تەدبىرلىرىگە قەستەن قارا چاپلاندى، بۇ ئامېرىكىنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش مەسىلىسىدىكى قوش ئۆلچىمىنى يەنىمۇ ئاشكارىلاپ بېرىپ، دۇنيادىكى ھەرقايسى ئەل خەلقلىرىگە ئۇلارنىڭ ساختىپەز قىياپىتى ۋە رەزىل غەرىزىنى يەنىمۇ ئېنىق كۆرسىتىپ بەردى. ئامېرىكا تەرەپنىڭ باشقا دۆلەتلەرگە ئارىلىشىدىغان رەزىل قىلمىشلىرىنى دەرھال توختىتىشىنى، گۇۋانتانامو تۈرمىسى، ئىرقىي كەمسىتىش قاتارلىق مەسىلىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئۆزىدە ساقلانغان مەسىلىلەرگە كۆپرەك كۆڭۈل بۆلۈشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

«ئامېرىكا ئۆز دۆلىتىدىكى ئاز سانلىقلار توپىغا قانداق مۇئامىلە قىلىدۇ؟ ئامېرىكا ئۆزى ئۈستىدە ئويلىنىشى كېرەك.» بېي ۋېنجياڭ ئوخشاشلا مۇنداق بىلدۈردى: خەلقئارا جەمئىيەت ئامېرىكىنىڭ قىلمىشىنى ئەيىبلىشى كېرەك. مەزكۇر «قانۇن لايىھەسى»نى ماقۇللاش ئۇلارنىڭ جۇڭگونى ئاغدۇرۇش ۋە پارچىلاش، «بىر بەلباغ، بىر يول» قۇرۇلۇشى ھەرىكىتىگە بۇزغۇنچىلىق قىلىش ھەرىكىتىنى قوللىغانلىقىنى ئاشكارىلاپ بەردى، بۇ قىلمىشنى كىشىلەر ھەقىقەتەن ئېتىراپ قىلالمايدۇ. ئامېرىكا باشقىلارغا يول كۆرسىتىشتىن بۇرۇن ئاۋۋال ئۆزىنىڭ ئائىلە ئىشلىرىنى ياخشى باشقۇرۇشى كېرەك.

ھىندونېزىيە خەلقئارا ئىستراتېگىيە تەتقىقات مەركىزى جۇڭگو تەتقىقات مەركىزىنىڭ مۇدىرى ۋېرونىكا گېزىتىمىز مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنۇلارنى بىلدۈردى: ئەمەلىيەتتە، ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ ئوتتۇرا شەرق، غەربىي ئاسىيا قاتارلىق جايلاردىكى ئۇسۇلى ھەقىقىي مەنىدىكى كىشىلىك ھوقۇقنى دەپسەندە قىلغانلىق. ئامېرىكا تەرىپىدىن ۋەزىيىتى قالايمىقانلاشتۇرۇلغان دۆلەتلەرنىڭ خەلقلىرى بۈگۈنگە قەدەر ئۇرۇش مالىمانچىلىقى ۋە داۋالغۇش ئىچىدە ياشاپ كەلمەكتە، كىشىلىك ھوقۇقتىن قىلچە سۆز ئاچقىلى بولمايدۇ.

شىنجاڭنىڭ تەرەققىياتى ۋە تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى يوققا چىقىرىشقا بولمايدۇ

قازاقىستان «ئوقەتچىلىك گېزىتى»نىڭ باش مۇھەررىرى سېرىك قورجۇنبايېف كۆپ قېتىم شىنجاڭغا زىيارەتكە كەلگەن، ئەڭ يېقىنقى بىر قېتىمى بۇ يىل 7 - ئاي. «جۇڭگو ھۆكۈمىتى باشتىن - ئاخىر شىنجاڭنىڭ تەرەققىياتىغا يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، شۇ جايدىكى خەلق ئاممىسىغا تىرىشىپ گۈزەل تۇرمۇش شارائىتى يارىتىپ بەردى.» سېرىك مۇنداق كۆرسەتتى: دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ ئاخبارات خىزمەتچىلىرى شىنجاڭنىڭ نۇرغۇن جايلىرىغا بېرىپ زىيارەت قىلىپ، شۇ جايدىكى پۇقرالارنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشىنى چوڭقۇر ئىگىلەپ، ھەرقايسى مىللەتلەر ئىناق ياشاۋاتقان ئېجىل - ئىناق كەيپىياتنى ھەققىي ھېس قىلدى. ئەمەلىيەت شۇنى ئىسپاتلىدىكى، جۇڭگو ھۆكۈمىتى شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاشقا ئىزچىل كۈچ چىقىرىپ، ھەرقايسى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئەنئەنىۋى مەدەنىيىتىنى تولۇق قوغدىدى ھەم ئاكتىپ تارقاتتى. بولۇپمۇ يېقىنقى بىرقانچە يىلدا، «بىر بەلباغ، بىر يول» تەشەببۇسىنىڭ تۈرتكىسىدە، شىنجاڭدا كىشىنى ھەيران قالدۇرىدىغان تەرەققىيات سۈرئىتى بارلىققا كەلدى. جۇڭگو ھۆكۈمىتى «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ يەر شارىۋى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ئىستراتېگىيەسى»گە پائال ئاۋاز قوشۇپ، بىر قولدا زەربە بېرىشنى تۇتۇش، بىر قولدا ئالدىنى ئېلىشنى تۇتۇشتا چىڭ تۇرۇپ، ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى. «شىنجاڭ ئاھالىلىرى ئومۇميۈزلۈك بەختىيار، مۇقىم بولغان تۇرمۇشتىن رازى بولدى، كەلگۈسىگە نىسبەتەن ئىشەنچكە تولدى».

قاتار ئاگېنتلىقىنىڭ سالاھىيەتلىك مۇھەررىرى كۇۋارى مۇخبىرىمىزغا مۇنۇلارنى سۆزلەپ بەردى: مەن شىنجاڭدا جەمئىيەتنىڭ ئىناقلىقىنى، ئىقتىسادنىڭ يۈكسەلگەنلىكىنى، سىياسەتنىڭ مۇقىملىقىنى، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئېجىل، ئىناق، تىنچ بىللە ياشاۋاتقانلىقىنى ھېس قىلدىم، غەرب تاراتقۇلىرىدا خەۋەر قىلىنغان ۋە بىر قىسىم سىياسەتۋازلار ئېيتقان ئەھۋاللار ئەسلا يوق ئىكەن. ئەمەلىيەتتە، غەربنىڭ شىنجاڭ مەسىلىسىنى بۇرمىلىشى تامامەن «قاراقچى لوگىكىسى» بولۇپ، جۇڭگونى يېتىم قالدۇرۇش، جۇڭگونىڭ تەرەققىياتىنى توسۇشنى مەقسەت قىلىدۇ، بۇ رەزىل غەرەزنىڭ چاۋسى چىتقا يېيىلدى.

مىسىر «پىرامىدا ئىقتىساد ھەپتىلىك ژۇرنىلى»دا سالاھىيەتلىك مۇخبىر سامىيەنىڭ شىنجاڭغا مۇناسىۋەتلىك پۈتۈن بەتلىك ماقالىسى ئېلان قىلىنغان. سامىيە تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دېدى: بۇ مېنىڭ نەق مەيداندا چوڭقۇر زىيارەت قىلغاندىن كېيىنكى تەسراتىم. «شىنجاڭ گۈزەل جاي، ئاز سانلىق مىللەتلەر دىنىي مەجبۇرىيىتىنى ئەركىن ئادا قىلالايدۇ، مەسچىتلەرنىڭ سانى ھەتتا بەزى ئەرەب دۆلەتلىرىنىڭكىدىنمۇ كۆپ.» جۇڭگو ھۆكۈمىتى شىنجاڭغا ناھايىتى كۆپ مەبلەغ سالدى، شىنجاڭدا ئالەمشۇمۇل ئۆزگىرىشلەر يۈز بەردى، ئەمما غەربنىڭ شىنجاڭ توغرىسىدىكى بەزى خەۋەرلىرى تامامەن ئاق - قارىنى ئاستىن - ئۈستۈن قىلغانلىق.

ۋېرونىكا مۇنداق قارىدى: جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭدا قوللانغان سىياسىتى ئۈنۈملۈك بولۇپ، شۇ جاينىڭ ئىقتىسادى، جەمئىيىتىنىڭ ئىلگىرىلىشىگە تۈرتكە بولدى، خەلق تۇرمۇشىنىڭ بەختلىك، مۇقىم بولۇشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلدى، شىنجاڭنىڭ ئۈزلۈكسىز تەرەققىي قىلىشىدەك پاكىتنى كىشىلەر ئۆز كۆزى بىلەن كۆردى، بۇ، جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭنى ئىدارە قىلىش سىياسىتىنىڭ توغرا بولغانلىقىنى تولۇق ئىسپاتلاپ بەردى. شۇنى ئالايىتەن كۆرسىتىپ ئۆتۈش كېرەككى، جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭدا قانات يايدۇرغان تېررورىزم ۋە دىنىي ئەسەبىيلىككە زەربە بېرىش قاتارلىق ھەرىكەتلىرى ئاجايىپ نەتىجىلىك - ئۈنۈملۈك بولۇپ، تەرەققىيات ۋە مۇقىملىق چوڭ ئومۇمىي ۋەزىيىتىنى كۈچلۈك قوغدىدى ھەم پۈتۈن يەر شارىدىكى مۇشۇنداق مەسىلىگە دۇچ كەلگەن دۆلەتلەرگە ياخشى ئۈلگە تىكلەپ بەردى، مۇناسىۋەتلىك ئۇسۇللار ھىندونېزىيە ھۆكۈمىتىنىڭ ئۆگىنىشىگە، ئۆرنەك ئېلىشىغا ئەرزىيدۇ.

نىگېرىيەنىڭ سالاھىيەتلىك تاراتقۇ ئەھلى، ئافرىقا جۇڭگو تاراتقۇ مەركىزىنىڭ مۇدىرى ئېمېيۇ نىگېرىيە «بوگونكى گېزىت»تە ماقالە ئېلان قىلىپ، دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ شىنجاڭنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش تەجرىبىلىرىنى ئەستايىدىل تەتقىق قىلىپ ئۆرنەك ئېلىشىنى مۇراجىئەت قىلغان. جۇڭگو يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تېررورىزمنىڭ تەھدىتىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك توسۇپ، دۇنيانىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇشىنى ئۈلگە بىلەن تەمىنلىدى، «پۈتۈن دۇنيا بولۇپمۇ ئافرىقا دۆلەتلىرى كۆزىنى يوغان ئېچىپ، جۇڭگونىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ئەمەلىيىتىنى ئەستايىدىل تەتقىق قىلىشى كېرەك». بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىمۇ جۇڭگونىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇشتىكى ياخشى تەجرىبىلىرىنى پائال كېڭەيتىشى كېرەك.

پاكىستان مىللىي پارلامېنتىنىڭ مۇئاۋىن پارلامېنت باشلىقى قاسىم سۈرى مۇخبىرىمىزنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنۇلارنى بىلدۈردى: پاكىستان ھۆكۈمىتى جۇڭگونىڭ شىنجاڭ رايونى ھەمدە پۈتكۈل رايوننىڭ بىخەتەرلىكى ۋە تىنچلىقىنى قوغداش ئۈچۈن قوللانغان زۆرۈر تەدبىرلىرىنى قوللايدۇ، غەربنىڭ سەلبىي تەشۋىقاتىنى قوللىمايدۇ. گەرچە بەزى غەرب دۆلەتلىرى جۇڭگونىڭ قەد كۆتۈرۈشى، ئاسىيانىڭ قەد كۆتۈرۈشىدەك پاكىتنى قوبۇل قىلىشنى خالىمىسىمۇ، لېكىن جۇڭگونىڭ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشىغا ئەگىشىپ، ئاسىياغا تەۋە دەۋر يېتىپ كەلمەكتە. ئاسىيا ھەمدە باشقا تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر جۇڭگونىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىپ، ئۆزىنىڭ ۋە رايونلارنىڭ گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنى ئۈمىد قىلىدۇ.

(خەلق گېزىتىنىڭ بېيجىڭ، بىرىيۇسسېل، پارىژ، موسكۋا، رىيودې ژانېيرو، قاھىرە، باڭكوك، دۇڭجىڭ، جاكارتا، نۇرسۇدان، ئابۇجا، ئىسلامئابادتىن 12 - ئاينىڭ 9 - كۈنى بەرگەن تېلېگراممىسى مۇخبىرلار چۇ سۇڭ، جاڭ پېڭخۇي، لىيۇ لىڭلىڭ، جاڭ گۇاڭجېڭ، لى شياۋشياۋ، خۇاڭ پېيجاۋ، جاۋ يىيۇ، لىيۇ جۈنگو، شۇ ۋېي، جوۋ خەنبو، جياڭ شۈەن، دىڭ شۆجېن)

(«خەلق گېزىتى»نىڭ 2019 - يىلى 12 - ئاينىڭ 10 - كۈندىكى سانىغا بېسىلغان)